

hørt de Udtalelser, som ved forskellige Leiligheder ere fremkomne her i Thinget om Anvendelsen af de offentlige Midler, der ere henlagte til den høiere Uddannelse, til Fremhjælp af en større Uddannelse hos den fattige Del af Befolkningen, har jeg ikke kunnet Andet end fuldstændig sympathisere med de saaledes fremsatte Anskuelser. Jeg har maattet erkende det Sande og Rigtige i mange af de Bemærkninger, der om dette Spørgsmaal ere blevne gjorte gjældende, navnlig fra Flertallets og fra sammes Ordførers Side, men saa meget mere beklager jeg, at jeg, naar det kommer til, at man i Gjæringen skal vise, hvorledes man vil have disse Anskuelser udførte i Livet, ofte har meget vanskeligt ved at forstaa den Kurs, hvori det ærede Flertal styrer; jeg kan i det foreliggende Tilfælde gjerne sige: det hele Udvalg. Det er nylig blevet berørt, at Thisted Realskole ikke alene er Skole for Thisted Amt. Lige fra Fjans og op til Sanktholm paa Sjællands Nordvestkyst findes der ingen andre høiere offentlige Undervisningsanstalter (Ordføreren: Det er urigtigt!) Saavidt jeg veed, findes der ikke andre paa hele denne Strækning (E. H. Nielsen: Sjælland) Sjælland ligger ikke paa Sjællands Vestkyst. Naar det nu betænkes, hvorledes man paa Værne har en let Afgang til alle de Undervisningsanstalter, hvor baade de Formændes og de mindre Formændes Børn have en forholdsvis billig Afgang til at erhverve sig Uddannelse; naar man betænker, hvorledes disse saa langt bortliggende Egne i høj Grad ere affaarne fra at kunne drage Nytte af de høiere Undervisningsanstalter i Hovedstaden; naar vi erindre, hvad den ærede Ordfører yttrede igaar, nemlig, at det maa være vor Op-gave, at de til videnskabelig Uddannelse bestemte Midler anvendes saaledes, at den fattige Dreng fra det Dieblit, han træder ind i Skolen, kan fortsætte sin Uddannelse uden altsor haarde Tryk, og naar vi erindre, at Ordføreren seneve, da Taler var om, hvorvidt man overhovedet skulde stræbe efter, at kun de mere end almindelig Begavede skulde henvises til at søge den høiere videnskabelige Dannelse, fremkom med den Bemærkning, at man i de lærde Skoler havde en Prøvetid, hvori det kunde vise sig, om det fattige Barn var noget mere end blot middelmadig — naar man erindrer alt dette, og navnlig det Sidste, vil jeg spørge den ærede Ordfører saavel som hans Meningsfæller, hvorledes den fattige Dreng i den Egn, for hvis Interesse jeg i det Dieblit taler, staar med Henyn til Muligheden af at kunne drage Nytte af de store offentlige Undervisningsanstalter, som Staten har etableret og som den underholder? Jeg er ikke istand til at se dette. Thisted Realskole har været et Mellemled imellem den almindelige borgerlige Undervisning, de almindelige offentlige Skoler paa den ene Side, og de høiere Undervisningsanstalter i Kjøbenhavn paa den anden; men Thisted Realskole kan ikke bestaa med de

Midler, som for Tiden ere henlagte til den, uden at gribe til en Udvei, som netop vil afstjære de Uformuende fra at drage Nytte af den, nemlig den at forhøje Skolekontingenten. Tidtil har Thisted Realskole i særlig høj Grad netop været benyttet af uformuende Elever. Der findes i den et forholdsvis stort Antal Børn af Bønderstanden, af Almueskolelærere og andre lignende Folk, som ikke have Raad til at anvende store Offer paa deres Børns Undervisning og Opdragelse. Da det viste sig, at det, dersom Skolen ikke skulde miste alle sine dygtige Lærere, var nødvendigt at skaffe disse en saadan Løn, at det i det Mindste blev dem muligt at eksistere under Nutidens Forhold, blev det Spørgsmaal underkastet en meget alvorlig Drøftelse, om man burde forhøje Skolepengene, eller gjøre det Offer fra Kommunen og Amtets Side, som allerede tidligere havde været stillet som Betingelse for, at Staten skulde gjøre et tilsvarende Offer for Skolen. Da Sagen den Gang blev forhandlet baade i Byraadet og i Amtsrådet, viste der sig den sande Friindethed og Folkelighed hos disse Autoriteter, hvis Folkelighed man ellers ikke har megen Lillid til, idet man netop der erkendte, at det vilde være uret imod den fattige Befolkning at gaa ind paa at forhøje Skolepengene. Der blev ført en ivrig Kamp om disse Spørgsmaal, og Folkeligheden seirede hos disse Autoriteter, men det lader ikke til, at den kan seire i dette Thing. Spørgsmaalet stiller sig saaledes: Skal man forhøje Skolepengene for Thisted Realskole, eller vil Staten gjøre det samme Offer, som Kommunen og Amtsrådet gjøre for, at den uformuende Del af Befolkningen kan nyde Godt af Skolen? Naar ærede Herrer betænke, at de høist lønnede Lærere ved Skolen have 600 Rd., og at man om flere af dem med Sandhed kan sige, at de ere i høj Grad kundskabsrige og videnskabelig dannede Mænd, der have Afgang til at søge de bedste Præstefald, tror jeg, man vil indrømme, at man ikke kan fordrø, at de af blot høihjertet Interesse for Skolegjæringen aldeles skulle se bort fra deres Familie og de trykkede Naar, hvorunder de arbeide; jeg tror, at det ærede Thing vil føle Nødvendigheden af, at der gjøres Noget for dem. Dersom det ærede Thing ikke vil bevilge den rimelige og billige Fordring, som indeholdes i Ministerens Forslag, vil Skolepengenes Forhøielse blive en vundgaelig Følge. Efter at man har berøvet Thisted Amtets to Latinskoler, og efter at det har mistet sit Seminarium, er, som sagt, denne Realskole den eneste Anstalt, der er tilbage, hvorved Staten lader Amtet nyde en ganske ringe tarvelig Støtte af de store Midler, som igrigt komme de andre Dele af Landets høiere Undervisningsanstalter tilgode. Naar de ærede Herrer ville se, hvorledes disse Midler blive fordelte omkring i Landet, tror jeg, man vil finde det besøiet, at jeg med Værne har talt for den Egn's Interesse, som jeg repræ-